

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

9 Vtrum conueniener distinguantur tres gradus chatitatis, scilicet
incipiens, proficiens, & perfecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ARTICVLVS VIII.

Vtrum charitas in hac vita possit esse perfecta.

AD OCTAVVM sic proceditur. **V**t, q charitas in hac vita nō possit esse perfecta: maxime enim hac perfectio in Apostolis fuit, sed in eis non fuit. Dicit enim Apostolus ad Phil. 3. Non quod iam comprehenderim, aut perfectus sim: ergo charitas in hac vita perfecta esse non potest.

¶ 2 Præter. Aug. dicit lib. 83. q. 1. q. nutritivum charitatis est diminitio cupiditatis: sed ubi est perfectio charitatis, nulla est cupiditas. Sed hoc non potest esse in hac vita, in qua sine peccato vivere non possumus; sicut illud 1. Ioā. 1. Si dixerimus, quoniam peccatum nō habemus, ipsi nos seducimus; omne autem peccatum ex aliqua inordinata cupiditate procedit: ergo in hac vita charitas perfecta esse non potest.

¶ 3 Præter. Illud quod iam perfectum est, non potest ulterius crescere: sed charitas in hac vita semper potest augeri, ut dictum est: ergo charitas in hac vita non potest esse perfecta.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit super primam Can. Io. Charitas cum fuerit roborata, perficitur: cum autem ad perfectionem venerit, dicit: Cupio dissolvi, & esse cum Christo: sed hoc possibile est in hac vita, sicut in Paulo fuit.

Ergo Charitas in hac vita potest esse perfecta.

RESPOND. Dicendum, q perfectio charitatis potest intelligi dupliciter. Vno modo, ex parte diligibilis: alio modo ex parte diligentis. Ex parte quidem diligibilis perfecta est charitas, ut diligatur aliquid, quantum diligibile est: Deus autem tunc diligibilis est, quantum bonus est. Bonitas autem eius est infinita, vñ infinite diligibilis est. Nulla autem creatura potest eum diligere infinite, cum qualibet viuitur creata sit finita. Vñ per hunc modum nullius creature charitas potest esse perfecta, sed solum charitas Dei, qua seipsum diligit. Ex parte vero diligentis tunc est charitas perfecta, quando diligit tantum, quantum potest: Quod quidem contingit tripliciter. Vno modo sic, q totum cor hominis actualiter semper feratur in Deum. Et hæc est perfectio charitatis patriæ, quæ nō est possibilis in hac vita, in qua impossibile est, propter humanam vitæ infirmitatem, semper actu cogitare de Deo, & moueri dilectione ad ipsum. Alio modo, vt homo studium suum deputet ad vacandum Deo, & rebus diuinis, prætermittis aliis, nisi quantum necessitas præsentis vitæ requirit. Et ista est perfectio charitatis, quæ est possibilis in uia, non tamen est communis omnibus habentibus charitatem. Tertio modo ita, quod habitualiter aliquis totum cor suum ponat in Deo, ita scilicet, quod nihil cogitet, vel velit, quod diuinæ dilectioni sit contrarium. Et hæc perfectio est communis omnibus charitatem habentibus.

AD PRIMVM ergo dicendum, q Apost. negat de

se perfectionem patriæ. Vnde * glos. ibidem dicit, q perfectus erat viator, sed nondum ipsius itineris perfectione peruenit.

AD SECUNDVM dicendum, q hoc dicitur propter peccata uenialia, quæ non contrariantur habitui charitatis, sed adui: & ita non repugnant perfectioni uia, sed perfectioni patriæ.

AD TERTIVM dicendum, quod perfectio uie non est perfectio simpliciter, & ideo semper habet quod crescat.

ARTICVLVS IX.

Vtrum conuenienter distinguantur tres gradus charitatis incipiens, proficiens, & perfecta.

AD NONVM sic proceditur. **V**t, q inconuenienter distinguantur tres gradus charitatis, scilicet charitas incipiens, proficiens, & perfecta. Inter principium enim charitatis, & eius ultimam perfectionem sunt multi gradus medij: non ergo unum solum medium debuit poni.

¶ 2 Præter. Statim cum charitas incipit esse, incipit etiam proficere: nō ergo debet distingui charitas proficiens a charitate incipiente.

¶ 3 Præter. Quantumcumq; aliquis habeat in hoc mundo charitatem perfectam, potest etiam eius charitas augeri, vt * dictum est: sed charitatem augeri est ipsam proficere: ergo charitas perfecta non debet distingui a charitate proficiente. Inconuenienter ergo prædicti tres gradus charitatis assignantur.

SED CONTRA est, quod * Aug. dicit super primam Can. Ioan. Charitas cum fuerit nata, nutritur, quod pertinet ad incipientes: cum fuerit nutrita, roboratur, quod pertinet ad proficientes: cum fuerit roborata, perficitur, quod pertinet ad perfectos: ergo est triplex gradus charitatis.

RESPONDEO Dicendum, quod spirituale augmentum charitatis considerari potest, quantum ad aliquid, simile corporali hominis augmento. Quod quidem quæmuis in plurimas partes distingui possit, habet tamē aliquas determinatas distinctiones secundum determinatas actiones, vel studia, ad quæ homo perducitur per augmentum. Sicut infantilis ætas dicitur antequam habeat usum rationis: postea autem distinguitur alius status hominis, quando iam incipit loqui, & ratione uti: iterum tertius status eius est pubertas, cum iam incipit posse generare, & sic deinde quousq; perueniatur ad perfectum: ita etiam & diuersi gradus charitatis distinguuntur secundum diuersa studia, ad quæ homo perducitur per charitatis augmentum. Nam primo quidem incumbit homini studium principale ad recedendum a peccato, & resistendum concupiscentiis eius, quæ in contrarium charitatis mouent. Et hoc pertinet ad incipientes, in quibus charitas est nutrienda, uel fouēda, ne corrumpatur. Secundum autem studium succedit, ut homo principaliter intendat ad hoc, q in bono proficiat. Et hoc studium pertinet ad proficientes, qui ad hoc principaliter intendunt, ut in eis charitas per augmentum roboretur. Tertium autem studium est, ut homo ad hoc principaliter intendat, vt Deo inhæreat, & eo fruatur: & hoc pertinet ad perfectos, qui cupiūt dissolui & esse cum Christo. Sicut et uidemus in mortu corporali, q primum est recessus a termino, secundum autem est appropinquatio ad alium terminum, tertium est quies in termino.

AD PRIMVM ergo dicendum, q omnis illa determinata distinctio, quæ potest accipi in augmento charitatis

Glos. ord. ibidem ex August.

Infr. q. 183. arti. 4. Et q. 184. arti. 3. Et q. 185. arti. 8. q. 1. Et opu 61. c. 2. Et Psal. 24.

Art. 7. huius quasi.

Trad. 5. declinatio ad 6. sic 9.

